

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ
ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ**

Виконав здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти групи бзУА
спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»
освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»

Яцемирський С.С.

(прізвище та ініціали)

Керівник Проніна О.В.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма: Публічне управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

д. держ. упр., професор

_____ **Вікторія ФІЛІПОВА**

« _____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Яцемирського Сергія Сергійовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Державне регулювання ринку підакцизних товарів.
керівник роботи Проніна Оксана Володимирівна, к. держ. упр., доцент.
затверджена наказом закладу вищої освіти від 16.09.2025 р. № 435-с,
від 27.11. 2025 р. №523-с
2. Строк подання студентом роботи грудень 2025 року
3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники,
навчальні посібники, періодичні видання, міжнародні соціологічні дослідження.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Теоретичні основи державного регулювання обігу підакцизних товарів. Законодавча та організаційна база регулювання обігу підакцизних товарів в Україні. Сучасний стан системи регулювання обігу підакцизних товарів та перспективи її вдосконалення.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Робота містить 1 таблицю.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Консультант з написання I-III розділів</i>	<i>Оксана ПРОНІНА, доцент</i>	<i>16.09.2025 р</i>	
<i>Консультант з нормоконтролю</i>	<i>Наталія КРЕТОВА, провідний фахівець</i>		

7. Дата видачі завдання 16.09.2025 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	<i>16.09.2025-19.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
2.	Складання і затвердження плану роботи	<i>20.09.2025-24.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
3.	Написання I розділу	<i>25.09.2025-14.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
4.	Написання II розділу	<i>15.10.2025-28.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
5.	Написання III розділу	<i>29.10.2025-16.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	<i>17.11.2025-23.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
7.	Оформлення роботи	<i>24.11.2025-26.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	<i>27.11.2025-06.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	<i>08.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
10.	Захист роботи в ЕК		

Здобувач _____
(підпис)*Сергій ЯЦЕМИРСЬКИЙ*
(ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____

Оксана ПРОНІНА

Яцемирський С. С. Державне регулювання діяльності суб'єктів господарської діяльності у сфері обігу підакцизних товарів. - Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Херсонський національний технічний університет. Хмельницький, 2025.

У дослідженні визначено теоретичні аспекти державного регулювання діяльності суб'єктів господарської діяльності у сфері обігу підакцизних товарів в Україні. зазначено законодавчу та правову базу існуючої системи регулювання, основні органи державної влади, задіяні в ній.

Проведено аналіз існуючих механізмів контролю в розрізі електронного адміністрування акцизного податку, визначено перспективи їх вдосконалення. Сформульовано пропозиції до подальшого вдосконалення системи електронного адміністрування акцизного податку.

Матеріали роботи будуть корисними для удосконалення діяльності владних органів, при розробці проектів нормативно-правових актів, а також можуть бути використані у процесі підвищення кваліфікації чи професійного навчання державних службовців.

Ключові слова: підакцизні товари, акцизний податок, акцизний склад, акцизна накладна, система електронного адміністрування акцизного податку.

Yatsemyrskyi S. State regulation of the excise goods market. – Manuscript.

Master’s Qualification Thesis in Specialty 281 “Public Management and Administration”. Kherson National Technical University. Khmelnytskyi, 2025.

The research defines the theoretical aspects of state regulation of the activities of business entities in the sphere of circulation of excise goods in Ukraine. It outlines the legislative and legal framework of the current regulatory system, as well as the main public authorities involved in it.

An analysis of the existing control mechanisms within the electronic administration of excise tax is conducted, and prospects for their improvement are identified. Proposals for further enhancement of the electronic excise tax administration system are formulated.

The materials of this work may be useful for improving the activities of public authorities, for developing draft regulatory acts, and may also be applied in the process of professional development or training of civil servants.

Keywords: excise goods, excise tax, excise warehouse, excise invoice, electronic excise tax administration system.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ.....	12
1.1. Поняття та види підакцизних товарів: визначення, класифікація, роль у державному бюджеті.....	12
1.2. Принципи та механізми державного регулювання обігу підакцизних товарів.....	17
1.3. Роль акцизного податку в економіці держави: важливість для наповнення бюджету.....	21
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2 ЗАКОНОДАВЧА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА БАЗА РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ.....	25
2.1. Основні нормативно-правові акти, що регулюють обіг підакцизних товарів.....	25
2.2. Державні органи, що здійснюють контроль за обігом підакцизних товарів.....	31
2.3. Проблеми та виклики в регулюванні обігу підакцизних товарів.....	36
Висновки до розділу 2.....	38
РОЗДІЛ 3 СУЧАСНИЙ СТАН СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	39
3.1. Акцизний склад та представник контролюючого органу на акцизному складі.....	39

3.2. Роль акцизної накладної у регулюванні обігу підакцизних товарів.....	55
3.3. Система електронного адміністрування акцизного податку.....	72
Висновки до розділу 3.....	83
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86

ВСТУП

Актуальність теми: Державне регулювання діяльності суб'єктів господарської діяльності у сфері обігу підакцизних товарів є однією з найважливіших складових економічної та фінансової політики будь-якої держави. Підакцизні товари, до яких належать алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти та інші категорії товарів, займають важливу позицію в структурі бюджету, оскільки акцизний податок є значним джерелом надходжень до державного бюджету. Водночас, обіг підакцизних товарів пов'язаний із серйозними викликами для держави, серед яких — боротьба з контрабандою, нелегальним обігом, зловживаннями у податковій сфері та корупцією.

Таким чином, питання державного регулювання обігу підакцизних товарів є надзвичайно важливим для забезпечення економічної стабільності країни, боротьби з тіньовими економічними процесами та забезпечення справедливості у податковій системі. Поглиблене вивчення цієї проблеми є необхідним для вдосконалення існуючої системи контролю та розробки ефективних стратегій для мінімізації порушень і збільшення бюджетних надходжень від акцизів.

Обґрунтування вибору теми дослідження: У сучасних дослідженнях значну увагу приділено фіскальній ефективності акцизного оподаткування, впливу державної політики на обсяг надходжень, структуру ринку, рівень споживання та масштаби тіньового сектору. Наукові праці зосереджуються на економічному ефекті акцизів, оптимізації податкового навантаження, питаннях боротьби з нелегальним виробництвом та контрабандою. Окремий напрям досліджень присвячено правовим аспектам державного регулювання: процедурам ліцензування, нормам контролю, ролі органів влади, юридичній відповідальності суб'єктів господарювання.

Втім, критичний аналіз наявних наукових робіт засвідчує, що більшість досліджень розглядають або фіскальний компонент акцизної політики, або правові механізми регулювання, тоді як комплексне дослідження взаємодії економічних, правових та організаційно-контрольних аспектів регулювання обігу підакцизних товарів висвітлено недостатньо. Особливо актуальною залишається проблематика практичної реалізації контролю за обігом підакцизних товарів

Мета: мета дослідження полягає у комплексному дослідженні механізмів державного регулювання ринку підакцизних товарів, оцінці їх ефективності та впливу на економічний розвиток, доходи бюджету і рівень тінізації ринку, а також у розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення державної політики у сфері оподаткування, контролю та обігу підакцизних товарів в Україні.

Завдання: для досягнення мети дослідження поставили наступні завдання:

- дослідити теоретичні аспекти державного регулювання діяльності суб'єктів господарської діяльності у сфері обігу підакцизних товарів в Україні;
- визначити законодавчу та правову базу існуючої системи регулювання, основні органи державної влади, що приймають в ній участь;
- здійснити аналіз існуючих механізмів контролю в розрізі електронного адміністрування акцизного податку, визначити перспективи їх вдосконалення;
- дослідити практичні проблеми застосування чинних інструментів контролю, виявити ключові ризики та загрози у сфері обігу підакцизних товарів, а також оцінити ефективність впроваджених цифрових рішень.

Об'єкт: Об'єктом дослідження є правові, економічні та організаційні аспекти державного регулювання обігу підакцизних товарів.

Предмет: Предметом дослідження є сучасний стан ефективності системи контролю за виробництвом, переміщенням і реалізацією підакцизної продукції.

Методи дослідження: Для досягнення мети і завдань дослідження будуть використані такі методи дослідження:

Аналіз і синтез — застосовуватиметься для вивчення та узагальнення законодавчих актів, нормативних документів і інших джерел, що регулюють обіг підакцизних товарів, а також для аналізу практичних результатів державного контролю за цією сферою.

Компаративний аналіз — використовується для порівняння законодавчих актів та практик, що стосуються обігу підакцизних товарів в Україні та інших країнах, з метою виявлення сильних і слабких сторін існуючої правової системи та регулювання.

Метод документального аналізу — включатиме вивчення та оцінку чинного законодавства, підзаконних актів, статистичних даних, звітів державних органів та інших офіційних джерел для формулювання обґрунтованих висновків.

Емпіричний метод — передбачає збору та аналізу статистичних даних про обіг підакцизних товарів, надходження акцизного податку до бюджету, а також про діяльність митних органів і податкової служби щодо контролю за цією сферою.

Метод індукції та дедукції — застосовуватиметься для формулювання загальних висновків на основі аналізу конкретних випадків порушень у сфері обігу підакцизних товарів, а також для виведення теоретичних та практичних рекомендацій на основі отриманих даних.

Метод порівняльного аналізу — допоможе дослідити ефективність різних моделей регулювання обігу підакцизних товарів в Україні та в інших країнах, що дозволить виявити можливості для вдосконалення національної системи контролю.

Новизна отриманих результатів: проведеним дослідженням окреслено сучасний стан нормативного регулювання діяльності суб'єктів господарської діяльності у сфері обігу підакцизних товарів, функціонування

системи електронного адміністрування акцизного податку, запропоновано шляхи її вдосконалення.

Практичне значення одержаних результатів: результати проведеного дослідження рекомендуються впроваджувати шляхом внесення змін до Податкового кодексу України, прийняття Кабінетом Міністрів України постанови про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації акцизної накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі акцизних накладних.

Структура та обсяг роботи: Логіка проведеного дослідження зумовила структуру роботи: вступ, три розділи (дев'ять підрозділів), висновки, загальний обсяг яких складає 88 сторінок. У роботі вміщено 1 таблицю. Список використаних джерел містить 58 найменувань.